

„Sistemul incorect al priorităților generează agresivitate.” – Serghei Nikolaevici Lazarev

Agresivitatea, conform dicționarului, este însușirea de a fi agresiv, constituind uneori un simptom patologic. Este caracterizată de multe ori ca o interacțiune socială dăunătoare, cu intenția de a provoca o stare neplăcută unui individ, sau chiar societății. Poate fi răspuns la o provocare, sau nu, determinată oricum, de o frustrare.

Agresivitatea este monstruoasă și ea poate lua o varietate de forme, care pot fi exprimate fizic, sau verbal, din care specificăm pe cele mai importante: agresivitatea defensivă (indusă de frică), agresivitatea de dominare, agresivitatea inter-masculină, agresivitatea maternă, agresivitatea legată de sex, agresivitatea teritorială, agresivitatea indusă de izolare.

Putem considera agresivitatea ca fiind o însușire a acelor tipuri de comportament care sunt orientate în sens distructiv, provocând bulversare, daune materiale, morale, psihologice, la polul opus fiind „comportamentul prosocial” care implică concepte ca toleranța, ajutorul, echilibrul.

Din formele de manifestare ale agresivității fac parte: războaiele, crimele, jafurile, furturile, violurile, tâlhăriile, incendierile, distrugerile, lovirile – forme de vătămare corporală etc. Ca intenție, scopul agresivității, pe lângă provocarea răului, mai poate fi, anihilarea puterii agresorului – real sau închipuit.

Medicul neuropsihiatru Sigmund Freud (1856-1939) susținea că oamenii se nasc cu predispoziția sau impulsul de a fi violenți și de a agresa, agresivitatea fiind distructivă. Pentru austriacul Konrad Lorenz (1903-1989), fondatorul etologiei moderne (studiul comportamentului animalelor și plantelor), agresivitatea are o valoare adaptivă și este chiar esențială pentru supraviețuire. În realitate, la nivel de comunități, există indivizi, grupuri și chiar popoare care se manifestă extrem de agresiv, pe când alții sunt foarte pașnici.

Teama căderii de pe soclu

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Marți, 21 Noiembrie 2017 07:53

Agresivitatea suferă influențe biologice, cum ar fi: influențe neuronale (zone ale cortexului care stimulate facilitează comportamentul agresiv), influențe hormonale (bărbații sunt mai agresivi) și influențe biochimice (alcoolul mărit din sânge poate intensifica agresivitatea).

Cercetările recente au concluzionat că atunci când omului îi este blocat un scop, din interiorul sau din exteriorul lui, ia naștere frustrarea și individul își manifestă agresivitatea, nefiind în stare să pună frână furiei. Psihologul american John Dollard (1900-1980) considera ca „Agresivitatea este întotdeauna o consecință a frustrării”. Ea este de asemenea consecința scăderii valorilor necorespunzătoare în societate, adică oamenii promovați după criteriile de apartenență de grup, fără să aibă calități morale și intelectuale, au ocupat poziții de comandă în societate.

Când s-a spus că agresivitatea este înnăscută, desigur că s-a luat în considerare temperamentul individului, acesta fiind „dimensiunea dinamic-energetică a personalității care se exprimă cel mai pregnant în conduită”. Fiecare temperament cu trăsăturile sale specifice: coleric (puternic, agresiv, insensibil, energic); sanguin (sociabil și deschis, neatent, împrăștiat și neorganizat, voios, vesel și fără grijă); melancolic (îngrijorat și emotiv, creativ, conștiincios și perfecționist, capricios, gânditor și sensibil); flegmatic (calm, comod și nepăsător, cu tact și diplomație, politicos, amabil, liniștit, flexibil). Cunoașterea temperamentului ne poate ajuta la elucidarea agresivității, este un punct de plecare în analiza agresorului.

Un factor important este încrederea în sine, conștientizarea forței și a propriei capacități care, atunci când este scăzută, așterne, în mod sigur, covor agresivității. Dar și când aceasta este crescută, omul supraapreciindu-se în mod nejustificat. El devine mândru, caută vina frustrării sale, și revoltat, se dezlănțuie. Doar înțelepciunea ar fi cea care l-ar putea împiedica să acționeze violent. Dacă o are. În lipsa încrederii în sine, cât și în supraevaluarea ei, individul poate crea/organiza dezastrul.

Medicul, psihologul și psihiatrul elvețian Carl Gustav Jung (1875-1961), în cartea sa „Tipuri psihologice” menționează: „în cazul unei acumulări puternice de complexe se instalează o atitudine cronică de apărare care se poate intensifica până la a atinge pragul neîncrederii, iar în situații patologice chiar până la delirul de persecuție”. Agresivului îi este greu să renunțe la egoismul său și la păcatele (viclenie, furt etc.) făcute, nerecunoscându-le.

Acest comportament inacceptabil este, de multe ori, determinat de persoanele care au fost neglijate complet în copilărie sau, au fost învățate de către părinți să dea frâu liber furiei și să

Teama căderii de pe soclu

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Marți, 21 Noiembrie 2017 07:53

---

recurgă la violență pentru a-și rezolva problemele sau, au asistat la acțiuni de violență ale părinților. Unii crescuți într-un asemenea mediu nici nu-și dau seama că atacurile lor verbale și actele lor de violență fizică sunt de fapt acte de agresivitate; poate chiar cred că felul lor de a se comporta este normal și acceptabil. Dar, așa cum a fost învățat acest comportament, prin conștientizare și voință, poate fi înlăturat. Un proverb românesc spune că „Orice învăț are și dezvăț”.

Oricum, victimele agresivității au parte de suferință care poate fi fizică și sufletească. Agresorilor le lipsește politețea și de obicei nu-și cer scuze pentru comportamentul lor, din cauza răutății sau a îngâmării, sau și mai mult, a dorinței obținerii triumfului, cu orice preț, în lupta nedreaptă. Agresivitatea poate să fie însușită drept exemplu de viață pentru alți indivizi, și atunci societatea, poporul suferă, viața se degradează.

Politologii spun că popoarele timide și pașnice au avut de pierdut în cadrul competiției teritoriale. Se face comparația cu agresivitatea animalelor, ea permițând stabilirea unui statut ierarhic, descurajând astfel pe rivali de la acte de agresiune în viitor. Rolul agresivității ar fi crucial pentru buna adaptare, protecția și existența în lumea animală, dar la om este cu totul altceva. Intervine factorul rațional și deopotrivă cel afectiv. Omul se bucură de morala înscrisă în sufletul său, și în acțiunile sale ține cont de moralitate. Biblia face referire la blândețea care poate fi un antidot al agresivității: „Ferice de cei blânzi, pentru că ei vor moșteni pământul”(Matei 5:5). Mânia trebuie dată la o parte cu ajutorul înțelepciunii; dreptatea, înțelegerea vor fi țelul atenuării și rezolvării conflictelor. „Pacea nu se ține cu forța. Ea se realizează numai prin înțelegere”, spunea fizicianul Albert Einstein (1879-1955).

Desigur că, în afară de competiția prin agresivitate, în lume există și alte strategii prin care unele specii sau populații reușesc să-și asigure supraviețuirea și să obțină avantaje evolutive, cum ar fi cooperarea, altruismul reciproc, formarea coalițiilor etc. Îndelungatei perioade de evoluție a speciei noastre, susțin tot politologii, agresiunea a fost un instrument de protecție și cucerire, iar popoarele timide și pașnice au avut de pierdut în cadrul competiției teritoriale. Nu cred însă, că este o regulă universal valabilă. Și mai spun că în plan politic sau geopolitic, cei care uzitează de instrumentul violenței și al presiunii au șanse mai mari să își atingă obiectivele, iar o forță care deține controlul politic de cele mai dese ori poate fi combătută numai printr-o altă forță, mai aprigă. Părerea mea umilă este că nu putem nici aici generaliza. Uneori prin răbdare, cumpătare și înțelepciune, s-au putut evita actele de agresiune. Insuccesul s-a datorat poate, momentele de intervenție neinspirate.

Viața sănătoasă a unei societăți se realizează cu ajutorul dreptății și dreptatea se ghidează după legile pe care le are societatea și care trebuie respectate. Nerespectarea lor duce la

Teama căderii de pe soclu

Scris de Vavila Popovici – Carolina de Nord
Marți, 21 Noiembrie 2017 07:53

---

pedeapsă. A te revolta în acest caz și a deveni agresiv, este un act imoral, fiindcă nimeni nu trebuie să fie „mai presus de lege”.

Avem nevoie de stabilitate și nu de agresivitate!

Înțeleptul indian Mahatma Gandhi (1869-1948), inițiatorul mișcărilor de revoltă non-violente, spunea: „Ochi pentru ochi și lumea va deveni oarbă”. În autobiografia sa explica filozofia vieții sale: „Când mă cuprinde disperarea, îmi amintesc că, de-a lungul istoriei, calea adevărului și a iubirii a învins mereu. Au existat tirani și criminali și, pentru un timp păreau de neînvins dar, în cele din urmă, au căzut, întotdeauna”.